

Prevenција: Rano pijenje mladih i njegova prevencija

Provoditelj: Društvo "Naša djeca" Pazin

Godina provedbe: 2022

Kratki opis programa

Projekt "Rano pijenje mladih i njegova prevencija" je program primarne prevencije ovisnosti, a time i zaštite mentalnog zdravlja što spada u javnozdravstveni prioritet Istarske županije. Aktivnosti su usmjerene na razvoj socijalnih i emocionalnih vještina kod djece i roditelja. S ciljevima iz Plana za zdravlje Istarske županije usklađen je i time što je orijentiran na osobu, a ne na sredstva ovisnosti. Služi poboljšanju sekundarne prevencije na način da povećava razinu znanja o prepoznavanju rizičnog ponašanja i zlouporabi alkohola i drugih sredstava ovisnosti kod roditelja, prosvjetnih djelatnika i drugih koji rade sa djecom i mladima.

Sažetak programa

Ovim projektom usmjerili smo se na sljedeće potrebe i probleme: statistički podaci CZZS Pazin, osnovne i srednjih škola, policije i pravosuđa te novijih istraživanja ukazuju na porast broja djece i mladih koji s konzumacijom alkohola počinju u 14. godini, uz popratnu pojavu poremećaja u ponašanju (nasilje, krađa, delinkvencija, druge ovisnosti). Prema istraživanju Svjetske zdravstvene organizacije (objavljeno u 2018.g.) čak 33% petnaestogodišnjaka u Hrvatskoj pije alkohol svaki tjedan, stoga prema konzumaciji zauzimaju prvo mjesto u Europi.

Cilj projekta bio je smanjiti interes mladih za uzimanjem alkohola i drugih sredstava ovisnosti te odgoditi početak njegove konzumacije, reducirati konzumiranje alkohola među mladim adolescentima koji su već počeli piti te ograničiti broj problema s kojima se mladi suočavaju zbog konzumacije.

Podciljevi su bili smanjiti interes mladih za uzimanjem alkohola i drugih sredstava ovisnosti, analizirati negativan utjecaj pijenja alkohola na zdravlje, odnose i društvo, osnažiti roditelje u njihovoj ulozi kod prevencije konzumacije, ojačati roditeljske kompetencije za osiguravanje kvalitetnog odrastanja u svrhu prevencije alkoholizma, razviti socijalne vještine i utjecati na izgradnju zdravih stavova i navika djece, mladih i njihovih roditelja.

Korisnici su bili učenici 7.r MŠ Pazin i PŠ Trviž (oko 100 učenika) s njihovim roditeljima. U sklopu aktivnosti organizirali smo i proveli 4 radionice kroz 4 školska sata za učenike, uz roditeljski sastanak s učenicima i roditeljima po završetku ciklusa radionica. Na kraju ciklusa radionica snimljen je video uradak u svakom razredu o štetnosti pijenja alkohola koji je prikazan na roditeljskom sastanku.

1. Županije provedbe

Istarska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 01.04.2022

Datum završetka: 31.03.2023

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

OŠ Vladimira Nazora Pazin

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provedbi istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Pazin (OŠ Vladimira Nazora Pazin), Trviž (PŠ Trviž)

Godina u kojoj se program provodio: 2022.

Broj obuhvaćenih korisnika: 190 + 250

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Univerzalna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Škola

9. Rizici i zaštitni imbenici na koje program cilja

Rizici i imbenici: Rizici i imbenici: Biopsihosocijalni razvoj i nepovoljno okruženje u kojima adolescenti odrastaju doprinose povećanju konzumacije i razvoju alkoholizma. Rizici i imbenici koji se žele prevenirati i reducirati ovim programom su:

- stavovi, emocionalna nezrelost i ponašanje ranih adolescenata (želja za samopotvrđivanjem i prihvatanjem grupe, fenomen osobne prietelji i te adolescentski egocentrizam)
- smanjena mogućnost donošenja odluka i vođenja na temelju trenutne ugone zbog nemogućnosti razmatranja dugoročnih posljedica ponašanja (zbog nerazvijenosti prefrontalnog režnja)
- prihvatljivost i popularnost konzumacije alkohola u domu, obitelji, društvu,
- dostupnost alkoholnih pića i loša kontrola prodaje alkohola od strane nadležnih službi,
- određene životne okolnosti adolescenata (slabije školsko postignuće, socioekonomski status),
- nepovezanost roditelja i djece (loša komunikacija, emocionalna distanciranost, nedostatak podrške i zajedničkih aktivnosti)
- slabe kompetencije roditelja za odgoj odgovornog ponašanja djece.

Zaštitni imbenici: Zaštitni imbenici:

- obiteljska povezanost, pozitivni odnosi i međusobna podrška,
- odgoj odgovornog ponašanja uz kvalitetno roditeljstvo
- kvalitetna klima u školama (povjerenje između učitelja i učenika, učinkovita suradnja škole i roditelja)
- učinkovita komunikacija svih uključenih u rast i razvoj adolescenata (škole, CZSS, Grad Pazin, vjerske zajednice te organizacije civilnog društva)
- stvaranje poticajne okoline za odrastanje (ponuda slobodnih aktivnosti za mlade - sportskih, kulturnih, prirodnih, tehničkih i drugih. U Pazinu djeluje oko 50 organizacija civilnog društva u koje se mladi mogu uključiti)

Kroz program:

- jačanje i razvoj vještina kod adolescenata u svrhu fizičkog i mentalnog zdravlja (razvoj samopoštovanja i samopouzdanja, interpersonalnih i intrapersonalnih vještina, mogućnost odgovornog donošenja odluka, aktivno slušanje, suradnja, empatija, prosocijalno ponašanje)
- informiranje o nepovoljnim utjecajima alkohola na zdravlje te o mjestima i osobama dostupnima za podršku mladima.

10. Procjena potreba

Način provedbe: Način provedbe: Korištenje sredstava ovisnosti, a pogotovo alkohola zbog njegove velike raširenosti i lako dostupnosti, neposredno ugrožava zdravlje te psihičko i socijalno funkcioniranje pojedinca. Ono doprinosi nepovoljnim

emocionalnim stanjima, povećava rizik od bolesti, ozljeđivanja i smrti. U Hrvatskoj je sve veća konzumacija alkohola kod mladih, kao i općenito u društvu. Prema istraživanju prof. Petra Bezinovića «Korištenje sredstava ovisnosti kod srednjoškolaca u Istarskoj županiji» (prosinac 2004.) za društvenu zajednicu ova je pojava izrazito destruktivna jer je

neposredno povezana s obrazovnim neuspjehom, maloljetni kom delikvencijom, kriminalom i skupim zdravstvenim tretmanima. 2017. i 2018. godine provedeno je istraživanje Analiza rizi nih ponašanja i konzumacija opojnih sredstava kod u enika OŠ i SŠ u Istarskoj županiji (Bezinski, Mitrovi i Todorovi) koje je pokazalo da su od sredstava ovisnosti za inicijaciju konzumacije najdostupnija i najpopularnija alkoholna pi a, više od svih pivo, zatim vino i žestoka alkoholna pi a. Istraživanje je pokazalo da 7,3% u enika OŠ i 28,1% u enika SŠ IŽ povremeno konzumira alkohol, dok 4% osnovnoškolaca i ak 10,4% srednjoškolaca IŽ redovito konzumira alkohol. U OŠ nisu utvr ene statisti ki zna ajne razlike u konzumiranju piva, vina i žestokih alkoholnih pi a mladi a i djevojaka, dok u SŠ postoje zna ajne razlike u konzumacijama piva, vina i žestokih alkoholnih pi a, pri emu se pokazuje da mladi i zna ajno više piju pivo, dok djevojke više konzumiraju vino i žestoka alkoholna pi a. Dok osnovnoškolci naj eš e piju kod ku e i na tulumima, srednjoškolci konzumiraju alkohol u kafi ima i vlastitim ku ama. U kvalitativnom dijelu istraživanja, u enici osnovne škole isti u potrebu za provo enjem radionica o ovisnostima te razgovorom s u iteljima i roditeljima, srednjoškolci naglašavaju važnost kvalitetnog provo enja slobodnog vremena, dok i jedna i druga populacija za prevenciju alkoholizma posebno naglašavaju važnost kvalitetnih vršnja kih odnosa.

Prema longitudinalnom istraživanju Gimnazije i strukovne škole Jurja Dobrile Pazin primjetljiv je porast estog pijenja alkohola od školske godine 1998/99., kao i porast opijanja vikendom. Nakon obrade podataka dobivenih u anketi moglo se usporediti podatke na nivou Istarske županije sa podacima dobivenim u Gimnaziji i strukovnoj školi Jurja Dobrila Pazin. Na temelju dosadašnjih provedenih programa, ostvarena je uspješna komunikacija sa stru nom službom u OŠ Vladimira Nazora Pazin. Suradnice svake godine izvještavaju o slu ajevima konzumacije alkohola od strane u enika viših razreda OŠ, posebno na ekskurziji, ali i u slobodno vrijeme, što dovodi do štetnih pijanstava mladih te narušavanja vlastite slike o sebi. Iz navedenih informacija može se zaklju iti kako je problem konzumiranja alkohola u Pazinu nešto izraženiji nego na nivou cijele Istarske županije, što ukazuje na potrebu za provedbom prevencije ranog pijenja mladih ve u osnovnoj školi.

O ekivani rezultati: O ekivani rezultati:

- program „Rano pijenje mladih i njegova prevencija“ uvršten je u kurikulum OŠ Vladimira Nazora Pazin
- održan sastanak s izvoditeljicama i partnerima
- radionice su prilago ene za izvedbu s obzirom na potrebe u enika i povratne informacije s provedbe projekta u 2021. godini
- 106 u enika 7. razreda OŠ Vladimira Nazora Pazin i PŠ Trviž sudjelovalo je na prvoj radionici. Analiziran je negativan utjecaj pijenja alkohola kroz u enje o štetnim posljedicma konzumacije alkohola na organizam i mentalno zdravlje.
- 106 u enika 7. razreda OŠ Vladimira Nazora Pazin i PŠ Trviž sudjelovalo je na drugoj radionici. Objašnjene su faze razvoja alkoholizma te analiziran njegov štetni utjecaj na osobu, obitelj, vršnja ke odnose, akademski i poslovni napredak te društvo u cjelini, u enici su prepoznali razliku izme u kroni nog i akutnog alkoholizma, analizirani su simptomi ovisnosti (apstinencijska kriza, tolerancija, rehabilitacija).
- 106 u enika 7. razreda OŠ Vladimira Nazora Pazin i PŠ Trviž sudjelovali su na tre oj i etvrtoj radionici. Kod u enika su osnažene socijalne i životne vještine te je ostvaren doprinos u izgradnji zdravih stavova i navika. Socijalne vještine u programu obuhvaaju: samopouzdanje, samopoštovanje, empatiju, interpersonalnu komunikaciju, aktivno slušanje, suradni ko u enje, rješavanje sukoba, izražavanje emocija. Životne vještine u programu obuhvaaju: donošenje odluka (kako re i ne), razlikovanje dugoro nih i kratkoro nih posljedica konzumacije alkohola, prezentacijske vještine, organizacijske vještine, kreativnost, izgradnju negativnog stava prema rekreativnoj konzumaciji alkohola u svrhu pripadanja društvu.
- roditelji stotinjak u enika sedmih razreda sudjelovali su na roditeljskim sastancima
- roditelji i u enici su informirani o dostupnim uslugama i savjetovalištim za probleme ovisnosti te o koracima koji se poduzimaju kada se problem ovisnosti javi u obitelji.
- potaknut je razgovor me u u enicima i roditeljima o konzumaciji alkohola i ostalih štetnih stvari me u adolescentima.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 5

12. Ciljevi programa

Opis: Cilj projekta bio je smanjiti interes mladih za uzimanjem alkohola i drugih sredstva ovisnosti te odgoditi po etak njegove konzumacije, reducirati konzumiranje alkohola među mladima i adolescentima koji su već pili te ograničiti broj problema s kojima se mladi suočavaju zbog konzumacije.

Specifični ciljevi: Specifični ciljevi su bili smanjiti interes mladih za uzimanjem alkohola i drugih sredstava ovisnosti, analizirati negativan utjecaj pijenja alkohola na zdravlje, odnose i društvo, osnažiti roditelje u njihovoj ulozi kod prevencije konzumacije, ojačati roditeljske kompetencije za osiguravanje kvalitetnog odrastanja u svrhu prevencije alkoholizma, razviti socijalne vještine i utjecati na izgradnju zdravih stavova i navika djece, mladih i njihovih roditelja.

13. Ciljana skupina

Opis populacija, Osnovna škola, Obitelj / roditelji

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Opis korisnika: Izravni korisnici su:

- učenici sedmih razreda OŠ Vladimira Nazora Pazin i PŠ Trviž (106 učenika), koji su sudjelovali u preventivnom programu tijekom satova razredne zajednice u sklopu provedbe prevencije ovisnosti u školi.

- roditelji učenika 7. razreda, sudionici radionica (stotinjak roditelja). Sudjelovali su na roditeljskom sastanku svakog razrednog odjela gdje je voditeljica preventivnog programa prezentirala rad na radionicama te naglasila štetne posljedice alkohola na zdravlje. U sklopu radionica, na razini svakog razrednog odjela izrađen je video u kojem su sudjelovali svi učenici prisutni na posljednjoj radionici. Video uradak prikazan je roditeljima, u obliku intervjua između voditeljice i učenika s tematikom štetnosti pijenja kod mladih.

Neizravni korisnici su ostali članovi obitelji učenika koji sudjeluju u radionicama (obuhvaćeno stotinjak obitelji), razrednici koji sudjeluju u programu (5 razrednika) te građani koji su informirani o provedbi programa (200 građana) putem lokalnih medija i različitih komunikacijskih kanala Društva "Naša djeca" Pazin.

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 200

15. Metode korištene u programu

Predavanje, Radionica

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa

18. Metoda evaluacije

Osnovna škola Vladimira Nazora je tijekom realizacije projekta promatrala njegovu provedbu (na svim radionicama za učenike bili su prisutni razrednici kao i roditeljskim sastancima) i provjeravala prisustvo učenika, ali i roditelja na roditeljskim sastancima. Izvoditeljice radionica su također pratile provedbu planiranih aktivnosti prema napravljenim prezentacijama.

Nakon provedenih radionica učenici su popunjavali evaluacijske upitnike, koje su voditelji i izvoditelji nakon provedenog Programa analizirali. Također, voditeljica programa pratila je realizaciju programa kroz tablice i bilježenje datuma održavanja sastanaka i radionica.

DND Pazin je u suradnji s Osnovnom školom Vladimira Nazora Pazin po dostavljenim evaluacijama, koje su nakon svake radionice popunjavali učenici, razmatrao učinkovitost i svrhovitost Projekta.

19. Evaluatori

Unutarnji i vanjski

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Evaluacije provedbe programa ove su godine pokazale zadovoljstvo u enika provedenim radionicama. U enici su tako er ocijenili sadržaj s radionica korisnim i vrlo korisnim, što je vidljivo i u snimljenim intervjuima. Zapažena je ve a aktivnost u enika i sudjelovanje u planiranim aktivnostima. Roditelji su na roditeljskim sastancima tako er izrazili zadovoljstvo u vidu tematike o kojoj se na radionicama raspravlja te je nekolicina roditelja podijelila svoja osobna iskustva vezana uz ovu temu.

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokanoj razini

Promoviran: da

Sadržaj i tijek kampanje: Program je prezentiran objavama na web stranicama udruge te putem društvenih mreža (Facebook stranice i Instagram profila udruge) na po etku, tijekom i na kraju provedbe programa (listopad, studeni i prosinac 2022. godine).

22. Ukupni prora un programa za jednu godinu provo enja (HRK)

49.950,00

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK): 5.950,00

Gradsko financiranje (HRK): 19.000,00

Županijsko financiranje (HRK): 5.000,00

Nacionalno financiranje (HRK): 20.000,00

Drugi izvori (HRK):